Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 6ης Μαρτίου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας – Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 – Άρθρο 57, παράγραφοι 4 και 5 – Ανεξαρτησία της εθνικής ρυθμιστικής αρχής στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων της – Πολιτικοί προσανατολισμοί που εκδίδονται από κράτος μέλος – Νομοθετική τροποποίηση για τη μείωση των τιμών διανομής ηλεκτρικής ενέργειας – Απόφαση σχετική με τις μεθοδολογίες ελέγχου των τιμολογίων λειτουργίας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας η οποία ελήφθη από την οικεία ρυθμιστική αρχή κατόπιν της εν λόγω τροποποίησης – Συνεκτίμηση των προπαρασκευαστικών εργασιών του νόμου που επέφερε την τροποποίηση»

Στην υπόθεση C-48/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το markkinaoikeus (δικαστήριο οικονομικών υποθέσεων, Φινλανδία) με απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την ίδια ημερομηνία, στο πλαίσιο της δίκης

Alajärven Sähkö Oy κ.λπ.,

Elenia Verkko Oyj

κατά

Energiavirasto

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Jarukaitis (εισηγητή), πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, Δ. Γρατσία και E. Regan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Alajärven Sähkö Oy κ.λπ., εκπροσωπούμενη από τον E. Ruohoniemi, asianajaja,

* Γλώσσα διαδικασίας: η φινλανδική.

– η Elenia Verkko Oyj, εκπροσωπούμενη από τον M. Alkio, asianajaja,

– η Energiavirasto, εκπροσωπούμενη από τον J. Tervo,

– η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Pere,

– η Κυπριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Ε. Συμεωνίδου,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την O. Beynet, τον J. Ringborg και τον T. Scharf,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2024,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 57, παράγραφοι 4 και 5, και του άρθρου 59 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ (ΕΕ 2019, L 158, σ. 125).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, των Alajärven Sähkö Oy κ.λπ. και Elenia Verkko Oyj, φινλανδικών επιχειρήσεων, διαχειριστών του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, και, αφετέρου, της Energiavirasto (Υπηρεσίας Ενέργειας, Φινλανδία), με αντικείμενο την ακύρωση αποφάσεων της εν λόγω Υπηρεσίας, κατά το μέρος που οι αποφάσεις αυτές τροποποίησαν τις μεθοδολογίες ελέγχου των τιμολογίων λειτουργίας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2009/72/ΕΚ

3 Το άρθρο 35 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενεργείας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 211, σ. 55), έφερε τον τίτλο «Διορισμός και ανεξαρτησία των ρυθμιστικών αρχών» και όριζε, στις παραγράφους 4 και 5, τα εξής:

«4. Τα κράτη μέλη εγγυώνται την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής και διασφαλίζουν ότι ασκεί τις εξουσίες της με αμεροληψία και διαφάνεια. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά την άσκηση των ρυθμιστικών καθηκόντων που [της] ανατίθενται βάσει της παρούσας οδηγίας και της σχετικής νομοθεσίας, η ρυθμιστική αρχή:

α) είναι νομικά διακριτή και λειτουργικά ανεξάρτητη από κάθε άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα,

β) διασφαλίζει ότι το προσωπικό [της] και όλα τα πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα με τη διοίκησή της:
   i) ενεργούν ανεξάρτητα από οποιοδήποτε αγοραίο συμφέρον και
   ii) δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν απευθείας οδηγίες από οποιαδήποτε κυβέρνηση ή άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα κατά την άσκηση των ρυθμιστικών καθηκόντων. Με την απαίτηση αυτή δεν θίγεται η, κατά περίπτωση, στενή συνεργασία με άλλες συναφείς εθνικές αρχές ούτε οι γενικοί πολιτικοί προσανατολισμοί που εκδίδει η κυβέρνηση και οι οποίοι δεν συνδέονται με τα κατά το άρθρο 37 καθήκοντα και αρμοδιότητες της ρυθμιστικής αρχής.

5. Για να προστατεύσουν την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ιδίως ότι:

α) η ρυθμιστική αρχή μπορεί να λαμβάνει αυτόνομες αποφάσεις, ανεξάρτητα από κάθε πολιτικό οργανισμό, και να διαθέτει ξεχωριστές ετήσιες δημοσιονομικές προβλέψεις, με αυτονομία ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού, και επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων της, και

β) τα μέλη του συμβουλίου της ρυθμιστικής αρχής ή, ελλείψει συμβουλίου, η ανώτερη διοίκηση της ρυθμιστικής αρχής διορίζονται για ορισμένη θητεία πέντε έως επτά ετών, ανανεώσιμη άπαξ.

Όσον αφορά το στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν κατάλληλο σύστημα περιτροπής για το συμβούλιο ή την ανώτερη διοίκηση. Τα μέλη του συμβουλίου ή, ελλείψει συμβουλίου, η ανώτερη διοίκηση είναι δυνατόν να απαλλαγούν από τα καθήκοντά τους, διαρκούσης της θητείας τους, μόνον αν δεν πληρούν πλέον τους όρους που ορίζονται στο παρόν άρθρο ή εάν έχουν κριθεί ένοχα για σοβαρό παράπτωμα βάσει του εθνικού δικαίου.»

Η οδηγία 2019/944

4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 80 και 87 της οδηγίας 2019/944 έχουν ως εξής:

«(80) Οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις σε κάθε συναφές ρυθμιστικό θέμα προκειμένου να λειτουργεί ορθώς η εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και να είναι πλήρως ανεξάρτητες από οποιοδήποτε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό συμφέρον. […]

[…]

(87) Η παρούσα οδηγία […] δεν στερ[εί] από τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να χαράσσουν και να ορίζουν την εθνική τους ενεργειακή πολιτική. Επομένως, ανάλογα με το σύνταγμα ενός κράτους μέλους, θα μπορούσε να είναι αρμοδιότητα των κρατών μελών να ορίζουν το πλαίσιο πολιτικής εντός του οποίου πρέπει να λειτουργούν οι ρυθμιστικές αρχές, π.χ. όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού. Ωστόσο, οι κατευθυντήριες γραμμές για τη γενική ενεργειακή πολιτική που εκδίδονται από κάθε κράτος μέλος δεν θα πρέπει να θίγουν την ανεξαρτησία και την αυτονομία των ρυθμιστικών αρχών.»

5 Το άρθρο 57 της ανωτέρω οδηγίας φέρει τον τίτλο «Διορισμός και ανεξαρτησία των ρυθμιστικών αρχών» και προβλέπει, στις παραγράφους 4 και 5, τα εξής:

«4. Τα κράτη μέλη εγγυώνται την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής και διασφαλίζουν ότι ασκεί τις εξουσίες της με αμεροληψία και διαφάνεια. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά την άσκηση των ρυθμιστικών καθηκόντων που [της] ανατίθενται βάσει της παρούσας οδηγίας και της σχετικής νομοθεσίας, η ρυθμιστική αρχή:

α) είναι νομικά διακριτή και λειτουργικά ανεξάρτητη από κάθε άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα,

β) διασφαλίζει ότι το προσωπικό [της] και όλα τα πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα με τη διοίκησή της:
   i) ενεργούν ανεξάρτητα από οποιοδήποτε αγοραίο συμφέρον· και
   ii) δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν απευθείας οδηγίες από οποιαδήποτε κυβέρνηση ή άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα κατά την άσκηση των ρυθμιστικών καθηκόντων. Με την απαίτηση αυτή δεν θίγεται η, κατά περίπτωση, στενή συνεργασία με άλλες συναφείς εθνικές αρχές ούτε οι γενικοί πολιτικοί προσανατολισμοί που εκδίδει η κυβέρνηση και οι οποίοι δεν συνδέονται με τα κατά το άρθρο 59 καθήκοντα και αρμοδιότητες της ρυθμιστικής αρχής.

5. Για να προστατεύσουν την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ιδίως ότι:

α) η ρυθμιστική αρχή μπορεί να λαμβάνει αυτόνομες αποφάσεις, ανεξάρτητα από κάθε πολιτικό οργανισμό·

[…]».

6 Το άρθρο 59 της εν λόγω οδηγίας φέρει τον τίτλο «Καθήκοντα και αρμοδιότητες της ρυθμιστικής αρχής» και προβλέπει, στην παράγραφο 1, στοιχεία α′ και ιγ′, τα εξής:

«Στη ρυθμιστική αρχή ανατίθενται τα εξής καθήκοντα:

α) να καθορίζει ή να εγκρίνει, σύμφωνα με διαφανή κριτήρια, τιμολόγια μεταφοράς ή διανομής ή τις μεθοδολογίες τους ή και τα δύο·

[…]

ιγ) να θεσπίζει ή να εγκρίνει πρότυπα και απαιτήσεις για την ποιότητα της υπηρεσίας και της προμήθειας ή να συμβάλλει σε αυτό μαζί με άλλες αρμόδιες αρχές και να παρακολουθεί τη συμμόρφωση προς και την εξέταση της παρελθούσας απόδοσης των κανόνων ασφαλείας και αξιοπιστίας του δικτύου».

Το φινλανδικό δίκαιο

Ο νόμος περί εποπτείας

7 Κατά το άρθρο 10, πρώτο εδάφιο, σημείο 1, του laki sähkö – ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) [νόμου περί εποπτείας των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου (590/2013), στο εξής: νόμος περί εποπτείας], η Υπηρεσία Ενέργειας καθορίζει με απόφαση (απόφαση καθορισμού), κατά τρόπο δεσμευτικό για τον διαχειριστή δικτύου, για τον υπεύθυνο για το σύστημα διαχειριστή του κύριου δικτύου και για τον υπεύθυνο για το σύστημα διαχειριστή του δικτύου μεταφοράς, τις μεθοδολογίες υπολογισμού, κατά τη διάρκεια της ρυθμιστικής περιόδου, των εσόδων που εισπράττει ο διαχειριστής δικτύου από τη λειτουργία του δικτύου και των τελών που χρεώνονται για τη χρήση των υπηρεσιών μεταφοράς, τούτο δε πριν από την εφαρμογή των ως άνω μεθοδολογιών.

8 Το άρθρο 10, δεύτερο εδάφιο, του νόμου περί εποπτείας ορίζει ότι η απόφαση σχετικά με τις μεθοδολογίες που πρέπει να εφαρμόζονται για τον προσδιορισμό των τιμολογίων μπορεί να ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, αφενός, τις αρχές για την αποτίμηση του κεφαλαίου που διατίθεται για τη λειτουργία του δικτύου ή για την υπηρεσία, τη μεθοδολογία για τον προσδιορισμό της επιτρεπόμενης απόδοσης του κεφαλαίου που διατίθεται για τη λειτουργία του δικτύου ή για την υπηρεσία ή της επιτρεπόμενης απόδοσης της υπηρεσίας, τη μεθοδολογία προσδιορισμού της απόδοσης της λειτουργίας του δικτύου ή της υπηρεσίας και την εξ αυτού του λόγου απαιτούμενη αναπροσαρμογή του λογαριασμού αποτελεσμάτων και του ισολογισμού, τους στόχους που ενθαρρύνουν την αποδοτικότητα της λειτουργίας του δικτύου, την προώθηση της ολοκλήρωσης των αγορών, την ενίσχυση της ασφάλειας του δικτύου και την προώθηση των σχετικών ερευνητικών δραστηριοτήτων, την ανάπτυξη των δικτύων και την παροχή υπηρεσιών συστήματος οι οποίες προωθούν τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των χρηστών του δικτύου και, αφετέρου, τον τρόπο καθορισμού των ως άνω στόχων και τις μεθοδολογίες με τις οποίες επιδιώκεται η επίτευξη τους κατά τον προσδιορισμό των τιμολογίων.

9 Το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, του ίδιου νόμου προβλέπει ότι η Υπηρεσία Ενέργειας μπορεί να τροποποιήσει μια απόφαση καθορισμού, εκδίδοντας νέα απόφαση, κατόπιν αιτήματος του αποδέκτη της εν λόγω απόφασης ή αυτεπαγγέλτως. Απόφαση καθορισμού που εκδίδεται για ορισμένο χρόνο μπορεί να τροποποιηθεί με πρωτοβουλία του αποδέκτη της αποφάσεως αυτής ή

αυτεπαγγέλτως, ενώ απόφαση καθορισμού που εκδίδεται για αόριστο χρόνο μπορεί να τροποποιηθεί από την Υπηρεσία Ενέργειας αυτεπαγγέλτως, εάν η τροποποίηση στηρίζεται σε αλλαγή της νομοθεσίας.

Ο νόμος περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

10 Κατά το άρθρο 19, πρώτο εδάφιο, του sähkömarkkinalaki (588/2013) [νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (588/2013), στο εξής: νόμος περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας], ο διαχειριστής του δικτύου οφείλει, προκειμένου να διασφαλίζεται η προμήθεια επαρκώς καλής ποιότητας ηλεκτρικής ενέργειας στους χρήστες του δικτύου του, να συντηρεί, να θέτει σε λειτουργία και να αναπτύσσει το οικείο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και τις συνδέσεις με άλλα δίκτυα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που έχουν καθοριστεί για τη λειτουργία των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και τις εύλογες ανάγκες των χρηστών του δικτύου.

11 Κατά το άρθρο 19, δεύτερο εδάφιο, του ανωτέρω νόμου, το οποίο τέθηκε σε ισχύ κατόπιν τροποποίησής του με τον laki sähkömarkkinalain muuttamisesta (730/2021) [νόμο για την τροποποίηση του νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (730/2021), στο εξής: νόμος 730/2021], το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να σχεδιάζεται, να κατασκευάζεται και να συντηρείται κατά τέτοιον τρόπο ώστε, μεταξύ άλλων, να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ποιότητας που αφορούν τη λειτουργία των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, να είναι κατά τα λοιπά καλή η τεχνική ποιότητα της μεταφοράς και της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και να είναι ο διαχειριστής του δικτύου σε θέση να παρέχει υπηρεσίες μεταφοράς και διανομής στους χρήστες του δικτύου με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

12 Το άρθρο 51 του νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας περιέχει λεπτομερέστερες διατάξεις επί των απαιτήσεων σχετικά με την ποιότητα της λειτουργίας του δικτύου διανομής.

13 Το άρθρο 52, πρώτο εδάφιο, του νόμου αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 730/2021, προβλέπει ότι η ανάπτυξη του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να στηρίζεται σε διαφανές πρόγραμμα ανάπτυξης, το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:

– σχέδιο σημαντικών επενδύσεων στο δίκτυο διανομής οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της δυναμικότητας μεταφοράς του δικτύου καθώς και για τη σύνδεση νέας δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και νέων φορτίων στο δίκτυο διανομής κατά τα επόμενα δέκα έτη, λαμβανομένων επίσης υπόψη των σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων και της ανάγκης εφοδιασμού των ποντοπόρων πλοίων και των πλοίων εσωτερικής ναυσιπλοΐας με ηλεκτρική ενέργεια από ξηράς·

– μέτρα που αποβλέπουν στην εφαρμογή και τήρηση των απαιτήσεων των άρθρων 51 και 119 του εν λόγω νόμου σε σχέση με το δίκτυο διανομής·

– σχέδιο ενδεχόμενης χρήσης ευέλικτης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, σταθμών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, μέτρων ενεργειακής απόδοσης του διαχειριστή του δικτύου διανομής και άλλων πηγών ως εναλλακτικών λύσεων για την επέκταση της δυναμικότητας μεταφοράς του συστήματος διανομής, και

– κατάλληλες συγκρίσεις της αποδοτικότητας, όσον αφορά το κόστος των μέτρων για την ανάπτυξη του δικτύου διανομής.

14 Το άρθρο 119 του νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 730/2021, περιέχει μεταβατική διάταξη σχετικά με την ασφαλή λειτουργία των δικτύων διανομής.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Με αποφάσεις της 30ής Νοεμβρίου 2015, η Υπηρεσία Ενέργειας θέσπισε, για τις ρυθμιστικές περιόδους μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2016 και της 31ης Δεκεμβρίου 2019, καθώς και μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2020 και της 31ης Δεκεμβρίου 2023, μεθοδολογίες ελέγχου οι οποίες αφορούσαν τον προσδιορισμό των εσόδων του διαχειριστή δικτύου από τη λειτουργία του εν λόγω δικτύου και των τελών που χρεώνονται για τη χρήση της υπηρεσίας μεταφοράς.

16 Με αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 2021 (στο εξής: επίδικες αποφάσεις), η Υπηρεσία Ενέργειας τροποποίησε τις αποφάσεις της 30ής Νοεμβρίου 2015. Ειδικότερα, αναθεώρησε, για την περίοδο μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2022 και της 31ης Δεκεμβρίου 2023, τις ως άνω μεθοδολογίες ελέγχου. Επιπροσθέτως, με τις επίδικες αποφάσεις, επισήμανε ότι προέβη στην ως άνω τροποποίηση αυτεπαγγέλτως κατόπιν της έναρξης ισχύος του νόμου 730/2021.

17 Με τις προσφυγές που άσκησαν στις 17 και στις 19 Ιανουαρίου 2022, ενώπιον του markkinaoikeus (δικαστηρίου οικονομικών υποθέσεων, Φινλανδία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης ζητούν, μεταξύ άλλων, την ακύρωση των επίδικων αποφάσεων, κατά το μέρος που οι εν λόγω αποφάσεις τροποποίησαν τις μεθοδολογίες ελέγχου επικαιροποιώντας τις τιμές μονάδας που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της βάσης των εσόδων και καταργώντας την εναλλακτική μεθοδολογία υπολογισμού που εφαρμόζεται κατά τον καθορισμό του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου. Οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται, μεταξύ άλλων, ότι η Υπηρεσία Ενέργειας δεν εξέδωσε τις ως άνω αποφάσεις αυτόνομα, ως ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 57 της οδηγίας 2019/944.

18 Η Υπηρεσία Ενέργειας ζητεί από το αιτούν δικαστήριο να απορρίψει τις ως άνω προσφυγές. Ισχυρίζεται, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ότι η αλλαγή των μεθοδολογιών ελέγχου για τον προσδιορισμό των εσόδων του διαχειριστή δικτύου και των τελών που χρεώνονται για την υπηρεσία μεταφοράς εντάσσεται στο πλαίσιο των τροποποιήσεων που επήλθαν στον νόμο περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και στον νόμο περί εποπτείας. Υποστηρίζει ότι ο εθνικός νομοθέτης είχε, εντούτοις, κρίνει ότι οι εν λόγω τροποποιήσεις πληρούν τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης όσον αφορά την ανεξαρτησία της εθνικής ρυθμιστικής αρχής και ότι συνίστανται μόνον σε γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς.

19 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι καλείται να αποφανθεί, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, επί του ζητήματος εάν η Υπηρεσία Ενέργειας μπορούσε να τροποποιήσει, με τις επίδικες αποφάσεις, τις μεθοδολογίες ελέγχου κατά τη διάρκεια μιας ρυθμιστικής περιόδου. Στο πλαίσιο της εν λόγω εκτίμησης, πρέπει να εξετάσει κατά πόσον οι τροποποιήσεις του νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που θεσπίστηκαν με τον νόμο 730/2021 θίγουν την ανεξαρτησία της εθνικής ρυθμιστικής αρχής που προβλέπεται στην οδηγία 2019/944 όσον αφορά τον προσδιορισμό των τιμολογίων δικτύου και άλλων ρυθμιστικών καθηκόντων της αρχής αυτής. Προς τούτο, είναι αναγκαία, κατά το αιτούν δικαστήριο, η ερμηνεία του άρθρου 57, παράγραφοι 4 και 5, και του άρθρου 59 της οδηγίας 2019/944.

20 Η Υπηρεσία Ενέργειας αιτιολόγησε τις επίδικες αποφάσεις επικαλούμενη κυρίως τις προπαρασκευαστικές εργασίες του νόμου 730/2021. Στις εν λόγω αποφάσεις εκτίθεται, μεταξύ άλλων, ότι, κατόπιν ορισμένων τροποποιήσεων του νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με

τον νόμο 730/2021, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2021, η ως άνω Υπηρεσία άρχισε να προετοιμάζει αλλαγή των μεθοδολογιών ελέγχου προκειμένου να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας. Ο κύριος σκοπός των ως άνω τροποποιήσεων ήταν να παρασχεθούν στην Υπηρεσία Ενέργειας νέα εργαλεία, με τα οποία θα μπορεί να επηρεάζει την εξέλιξη των τελών μεταφοράς χωρίς να διακυβεύεται η ανάπτυξη έξυπνων δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και διαφυλάσσοντας την ασφάλεια του εφοδιασμού.

21 Το νομοσχέδιο που προβλέπει τις ως άνω τροποποιήσεις, το οποίο κατήρτισε η Φινλανδική Κυβέρνηση (στο εξής: νομοσχέδιο), εκθέτει ότι ο σκοπός των τροποποιήσεων είναι να αναχαιτισθεί η αύξηση των τιμών διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας με μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση του επιπέδου του κόστους των διαχειριστών των δικτύων διανομής και να μετριασθεί η αύξηση του επιπέδου του εν λόγω κόστους. Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο αφορούσε τροποποιήσεις των μεθοδολογιών ελέγχου τις οποίες η Υπηρεσία Ενέργειας εφάρμοσε μετά την έναρξη ισχύος των τροποποιήσεων του νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με τον νόμο 730/2021. Στο ίδιο νομοσχέδιο εκτίθεται ότι η αναθεώρηση των μεθοδολογιών υπολογισμού δεν εξαρτάται από την ύπαρξη νομοθεσίας η οποία να αφορά άμεσα το περιεχόμενο των μεθοδολογιών αυτών. Επιπροσθέτως, κατά τα εκτιθέμενα στο νομοσχέδιο αυτό, η Υπηρεσία Ενέργειας επισήμανε, σε έκθεση-πλαίσιο που καταρτίστηκε κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ίδιου νομοσχεδίου, ότι, λόγω των προτεινόμενων τροποποιήσεων της ρύθμισης που ισχύει για τους διαχειριστές δικτύων διανομής, θα έπρεπε ήδη να τροποποιήσει, για την τρέχουσα ρυθμιστική περίοδο, τις ισχύουσες αποφάσεις της περί καθορισμού των μεθοδολογιών υπολογισμού των τιμολογίων των διαχειριστών δικτύου.

22 Σύμφωνα με την εκτίμηση του Υπουργείου Οικονομίας και Απασχόλησης η οποία μνημονεύεται στο επίμαχο νομοσχέδιο, οι αλλαγές στις ως άνω μεθοδολογίες υπολογισμού έχουν σημαντικό αντίκτυπο στα έσοδα των διαχειριστών δικτύων διανομής και των ιδιοκτητών τους.

23 Επιπλέον, η επιτροπή οικονομικών υποθέσεων του Φινλανδικού Κοινοβουλίου ανέφερε, σε έκθεση που υποβλήθηκε στο πλαίσιο των κοινοβουλευτικών συζητήσεων σχετικά με το εν λόγω νομοσχέδιο, ότι έπρεπε να υπάρξει παρέμβαση όσον αφορά τα υπερβολικά έσοδα των διαχειριστών δικτύων τα οποία κατέστησαν δυνατά λόγω των υφιστάμενων μεθοδολογιών υπολογισμού. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, στο πλαίσιο του συστήματος ελέγχου που ίσχυε κατά τον χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών, η αξία του δικτύου καθοριζόταν βάσει των τιμών μονάδας οι οποίες προσδιορίζονταν για κάθε επιμέρους συνιστώσα από την Υπηρεσία Ενέργειας για περίοδο οκτώ ετών, από το 2016 έως το 2023, και δεν αντανακλούσαν πλέον το επίπεδο του πραγματικού κόστους. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, οι τροποποιήσεις του νόμου είχαν συγκεκριμένα ως σκοπό να καταστήσουν δυνατή την αλλαγή του μοντέλου ελέγχου κατά τη διάρκεια της τρέχουσας ρυθμιστικής περιόδου.

24 Επιπροσθέτως, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι από τις αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 2020, Prezident Slovenskej republiky (C-378/19, EU:C:2020:462), και της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 2009/72 και 2009/73) (C-718/18, EU:C:2021:662), προκύπτει ότι ούτε οι μεθοδολογίες υπολογισμού των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας εν γένει ούτε τα διάφορα ουσιώδη ζητήματα που σχετίζονται με αυτές μπορούν να καθοριστούν, βάσει του εθνικού δικαίου, κατά τρόπο δεσμευτικό για την εθνική ρυθμιστική αρχή. Επιπλέον, κατά την ως άνω νομολογία, οι πολιτικοί προσανατολισμοί ως προς τη διαδικασία λήψης αποφάσεων εκ μέρους της εθνικής ρυθμιστικής αρχής οι οποίοι παρέχονται από εκπροσώπους υπουργείου όσον αφορά τα βασικά καθήκοντα και τις βασικές αρμοδιότητές της εν λόγω αρχής θίγουν την ανεξαρτησία της.

25 Η οδηγία 2019/944 δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να χαράσσουν και να εφαρμόζουν τις δικές τους ενεργειακές πολιτικές. Ωστόσο, οι προσανατολισμοί για τη γενική ενεργειακή πολιτική που εκδίδονται από τα κράτη μέλη δεν πρέπει να περιορίζουν την ανεξαρτησία και την αυτονομία των ρυθμιστικών αρχών ούτε να παρεμβαίνουν στα βασικά ρυθμιστικά καθήκοντα και στις βασικές ρυθμιστικές αρμοδιότητές τους.

26 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι οι επελθούσες με τον νόμο 730/2021 τροποποιήσεις του νόμου περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας δεν αφορούν, αυτές καθεαυτές, τις μεθοδολογίες ελέγχου των διαχειριστών δικτύων διανομής τις οποίες εφαρμόζει η Υπηρεσία Ενέργειας για τον προσδιορισμό των εύλογων εσόδων των εν λόγω διαχειριστών. Επιπλέον, οι ως άνω τροποποιήσεις δεν επέφεραν άμεσα αλλαγές στις τιμές μονάδας που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της βάσης των εν λόγω εσόδων ούτε στο επιτόκιο μηδενικού κινδύνου που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του εύλογου επιπέδου των εσόδων. Ειδικότερα, ο σκοπός των ως άνω τροποποιήσεων, όπως προκύπτει και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες τους, ήταν η μείωση των τιμών διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Προς τούτο, παρασχέθηκαν στη ρυθμιστική αρχή τα μέσα και οι δικαιολογητικοί λόγοι για την τροποποίηση των μεθοδολογιών υπολογισμού ήδη από τα μέσα της ρυθμιστικής περιόδου, οι δε τροποποιήσεις των μεθοδολογιών αυτών και τα αποτελέσματά τους αξιολογήθηκαν εκ των προτέρων. Οι ως άνω εκτιμήσεις φαίνεται να είχαν άμεση επιρροή στην έκδοση των επίδικων αποφάσεων από την Υπηρεσία Ενέργειας.

27 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί, είναι αναγκαία η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ως προς το ζήτημα αν ο επιδιωκόμενος με εθνική ρύθμιση σκοπός, ο οποίος συνίσταται στην αναχαίτηση της αύξησης των τιμών διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας και στη μείωση του κόστους της διανομής αυτής, προκειμένου να βελτιωθεί η σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων δικτύου, μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν επηρεάζει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της εθνικής ρυθμιστικής αρχής ή αν πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα καθήκοντα αυτά είναι δυνατόν να επηρεαστούν από γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς όπως οι επίμαχοι στην κύρια δίκη. Το αιτούν δικαστήριο θέτει επίσης το ζήτημα ποια είναι τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ως άνω εκτίμηση. Στο πλαίσιο αυτό, διερωτάται, επιπλέον, ως προς τη σημασία που πρέπει να δοθεί συναφώς στο γεγονός ότι οι προαναφερθείσες εκτιμήσεις περιλαμβάνονται στις προπαρασκευαστικές εργασίες νόμου, λαμβανομένης υπόψη, μεταξύ άλλων, της αποφάσεως της 29ης Απριλίου 2004, Björnekulla Fruktindustrier (C-371/02, EU:C:2004:275), καθώς και ως προς το ζήτημα αν οι εν λόγω εκτιμήσεις μπορούν να θεωρηθούν ως «γενικοί πολιτικοί προσανατολισμοί», κατά την έννοια του άρθρου 57 της οδηγίας 2019/944.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το markkinaoikeus (δικαστήριο οικονομικών υποθέσεων) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Ποια κριτήρια πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να συνεκτιμώνται κατά την εξέταση του ζητήματος σε ποιες περιπτώσεις πρόκειται για επέμβαση στα βασικά ρυθμιστικά καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της εθνικής ρυθμιστικής αρχής κατά τρόπο που δεν συνάδει με την ανεξαρτησία της εθνικής ρυθμιστικής αρχής κατά το άρθρο 57, παράγραφοι 4 και 5, της οδηγίας 2019/944 και σε ποιες περιπτώσεις πρόκειται για γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς οι οποίοι δεν συνδέονται με τα ρυθμιστικά καθήκοντα και τις αρμοδιότητες κατά την έννοια του άρθρου 59 της οδηγίας 2019/944;

2) Συνάδει με το άρθρο 57, παράγραφοι 4 και 5, της οδηγίας 2019/944, υπό το πρίσμα της απαίτησης περί ανεξαρτησίας της ρυθμιστικής αρχής, τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας όπως [η επίμαχη στην κύρια δίκη], η οποία είχε σκοπό να επηρεάσει τις τιμές διανομής ηλεκτρικής ενέργειας κατά τον τρόπο που περιγράφεται στην αιτιολογική έκθεση [του νόμου ο οποίος θέσπισε την εν λόγω τροποποίηση], επιφέροντας τροποποιήσεις στον [νόμο περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας] οι οποίες άπτονται του ρυθμιστικού πλαισίου των διαχειριστών δικτύου και οι οποίες, μολονότι αφ' εαυτών δεν έθιξαν άμεσα ούτε τα τιμολόγια μεταφοράς και διανομής ούτε τις μεθοδολογίες υπολογισμού τους, ωστόσο είχαν ως συνέπεια το να πρέπει η εθνική ρυθμιστική αρχή να τροποποιήσει τις μεθοδολογίες ελέγχου της εν μέσω της ρυθμιστικής περιόδου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

29 Με τα δύο προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 57, παράγραφος 4, και παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α′, της οδηγίας 2019/944, σε συνδυασμό με το άρθρο 59 της ίδιας οδηγίας, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία έχει μεν ως σκοπό, όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της εν λόγω ρύθμισης, μεταξύ άλλων, να ασκήσει επιρροή επί των τιμών διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς ωστόσο να περιέχει διατάξεις που να ρυθμίζουν ειδικώς τα τιμολόγια μεταφοράς ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ούτε τις μεθοδολογίες υπολογισμού τους, πλην όμως η έναρξη ισχύος της είχε ως αποτέλεσμα η εθνική ρυθμιστική αρχή να τροποποιήσει τις μεθοδολογίες ελέγχου των τιμολογίων λειτουργίας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας πριν λήξει η τρέχουσα κατά την ημερομηνία της εν λόγω έναρξης ισχύος ρυθμιστική περίοδος.

30 Συναφώς, το άρθρο 57, παράγραφος 4, της ως άνω οδηγίας ορίζει, κατ' ουσίαν, ότι τα κράτη μέλη εγγυώνται την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής και διασφαλίζουν, προς τούτο, ότι, κατά την άσκηση των ρυθμιστικών καθηκόντων που της ανατίθενται από την οδηγία και τη σχετική νομοθεσία, η εθνική ρυθμιστική αρχή είναι νομικά διακριτή και λειτουργικά ανεξάρτητη από κάθε άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα και ότι η εν λόγω αρχή διασφαλίζει ότι το προσωπικό της καθώς και όλα τα πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα με τη διαχείρισή της ενεργούν ανεξάρτητα από αγοραία συμφέροντα και δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν απευθείας οδηγίες από οποιαδήποτε κυβέρνηση ή άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα κατά την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων. Εντούτοις, κατά το άρθρο 57, παράγραφος 4, στοιχείο β′, σημείο ii, της οδηγίας 2019/944 με την απαίτηση αυτή δεν θίγεται η στενή συνεργασία, κατά περίπτωση, με άλλες συναφείς εθνικές αρχές ή οι γενικοί πολιτικοί προσανατολισμοί τους οποίους εκδίδει η κυβέρνηση και οι οποίοι δεν συνδέονται με τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της ρυθμιστικής αρχής κατά το άρθρο 59 της οδηγίας 2019/944, στα οποία περιλαμβάνεται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, στοιχείο α′, του τελευταίου αυτού άρθρου, ο προσδιορισμός ή η έγκριση των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή των μεθοδολογιών υπολογισμού τους.

31 Επιπλέον, το άρθρο 57, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α′, προβλέπει ότι, για να προστατεύσουν την ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ιδίως ότι η ρυθμιστική αρχή μπορεί να λαμβάνει αυτόνομες αποφάσεις, ανεξάρτητα από κάθε πολιτικό οργανισμό.

32 Οι διατάξεις του άρθρου 57 της οδηγίας 2019/944 αντικατοπτρίζουν, κατ' ουσίαν, το περιεχόμενο των αιτιολογικών σκέψεων 80 και 87 της οδηγίας αυτής, κατά τις οποίες, για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, είναι αναγκαίο, αφενός, οι ρυθμιστικές αρχές να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις σε κάθε συναφές ρυθμιστικό θέμα και να είναι πλήρως ανεξάρτητες από οποιοδήποτε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό συμφέρον και, αφετέρου, η εν λόγω οδηγία να μην στερεί από τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να χαράσσουν και να ορίζουν την εθνική τους ενεργειακή πολιτική.

33 Ειδικότερα, συναφώς, η ως άνω αιτιολογική σκέψη 87 αναφέρει ότι, ανάλογα με το σύνταγμα ενός κράτους μέλους, θα μπορούσε να είναι αρμοδιότητα των κρατών μελών να ορίζουν το πλαίσιο πολιτικής εντός του οποίου πρέπει να λειτουργεί η ρυθμιστική αρχή, για παράδειγμα όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού. Ωστόσο, οι προσανατολισμοί για τη γενική ενεργειακή πολιτική που εκδίδονται από το κράτος μέλος δεν πρέπει να θίγουν την ανεξαρτησία και την αυτονομία της ρυθμιστικής αρχής.

34 Πρώτον, όσον αφορά την έννοια της «ανεξαρτησίας», παρατηρείται ότι αυτή δεν ορίζεται στην οδηγία 2019/944. Εντούτοις, από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας 2009/72, της οποίας το άρθρο 35, παράγραφοι 4 και 5, είναι, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπο με το άρθρο 57, παράγραφοι 4 και 5, της οδηγίας 2019/944, προκύπτει ότι η ως άνω έννοια υποδηλώνει, κατά το σύνηθες νόημά της, όσον αφορά τους δημόσιους φορείς, ένα καθεστώς το οποίο εξασφαλίζει στον οικείο φορέα τη δυνατότητα να ενεργεί με πλήρη ελευθερία σε σχέση με τους οργανισμούς έναντι των οποίων πρέπει να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του φορέα αυτού, χωρίς να υπόκειται σε εξωτερικές οδηγίες και επιρροές. Η ως άνω ανεξαρτησία κατά τη λήψη αποφάσεων συνεπάγεται ότι, στο πλαίσιο των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, οι εν λόγω αρχές λαμβάνουν τις αποφάσεις τους αυτόνομα, μόνο με βάση το δημόσιο συμφέρον, προκειμένου να διασφαλίζουν την τήρηση των σκοπών που επιδιώκονται με την οδηγία 2009/72, χωρίς να υπόκεινται σε εξωτερικές οδηγίες προερχόμενες από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς [πρβλ. αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 2020, Prezident Slovenskej republiky, C-378/19, EU:C:2020:462, σκέψεις 32, 33 και 54, και της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών 2009/72 και 2009/73), C-718/18, EU:C:2021:662, σκέψεις 108 και 109].

35 Συναφώς, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η πλήρης ανεξαρτησία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών έναντι των οικονομικών και των δημόσιων οντοτήτων, είτε πρόκειται για διοικητικά είτε για πολιτικά όργανα και, στην τελευταία περίπτωση, για φορείς της εκτελεστικής ή της νομοθετικής εξουσίας, είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τις αρχές αυτές είναι αμερόληπτες και δεν εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις και να αποκλειστεί το ενδεχόμενο προνομιακής μεταχείρισης των επιχειρήσεων και των οικονομικών συμφερόντων που συνδέονται με την κυβέρνηση, με την πλειοψηφία ή, εν πάση περιπτώσει, με την πολιτική εξουσία, καθώς και προκειμένου να παρασχεθεί στις εν λόγω αρχές η δυνατότητα να εντάξουν τη δράση τους σε μακροπρόθεσμη προοπτική, η οποία είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών της οδηγίας 2009/72. Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η ανεξαρτησία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών πρέπει να διασφαλίζεται όχι μόνον έναντι της κυβέρνησης, αλλά και έναντι του εθνικού νομοθέτη [πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Μεταφορά των οδηγιών 2009/72 και 2009/73), C-718/18, EU:C:2021:662, σκέψεις 112 και 130].

36 Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι εκπρόσωποι των εθνικών υπουργείων δεν μπορούν να χρησιμοποιούν τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες σχετικά με τον προσδιορισμό τιμών για να ασκούν οποιαδήποτε πίεση στη ρυθμιστική αρχή ή για να της απευθύνουν οδηγίες ικανές να

κατευθύνουν τις αποφάσεις τις οποίες λαμβάνει στο πλαίσιο των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων της (πρβλ. απόφαση της 11ης Ιουνίου 2020, Prezident Slovenskej republiky, C-378/19, EU:C:2020:462, σκέψη 62).

37 Δεύτερον, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, οι αποκλειστικές αρμοδιότητες που ανατίθενται στην εθνική ρυθμιστική αρχή εμπίπτουν στη σφαίρα της εκτέλεσης, βάσει μιας εξειδικευμένης τεχνικής εκτίμησης της πραγματικότητας, και, κατά την άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων, η εθνική ρυθμιστική αρχή υπόκειται σε αρχές και κανόνες που θεσπίζονται βάσει ενός λεπτομερούς κανονιστικού πλαισίου σε επίπεδο Ένωσης, περιορίζουν το περιθώριο εκτιμήσεως που αυτή διαθέτει και την εμποδίζουν να προβαίνει σε επιλογές πολιτικής φύσεως [πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Μεταφορά των οδηγιών 2009/72 και 2009/73), C-718/18, EU:C:2021:662, σκέψη 132].

38 Πράγματι, μολονότι, κατά το γράμμα του άρθρου 59, παράγραφος 1, στοιχείο ιγ', της οδηγίας 2019/944, εναπόκειται, βεβαίως, στις ρυθμιστικές αρχές να μεριμνούν για την τήρηση των κανόνων που διέπουν την ασφάλεια και την αξιοπιστία του δικτύου καθώς και να αξιολογούν τις προηγούμενες επιδόσεις τους, εντούτοις από το γράμμα του ως άνω άρθρου δεν προκύπτει ότι η θέσπιση των εν λόγω κανόνων εμπίπτει στις αρμοδιότητές τους.

39 Συναφώς, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 87 της οδηγίας 2019/944 και όπως προβλέπει το άρθρο 194, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν τους όρους εκμετάλλευσης των ενεργειακών πηγών τους. Ως εκ τούτου, η εν λόγω οδηγία δεν στερεί από τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να χαράσσουν και να ορίζουν την εθνική ενεργειακή πολιτική τους καθώς και να καθορίζουν το πλαίσιο δράσης των ρυθμιστικών αρχών, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού. Συνεπώς, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίζουν τις δικές τους ρυθμίσεις ως προς την εθνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, με εξαίρεση τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των ρυθμιστικών αρχών που προβλέπει η ίδια οδηγία.

40 Υπό το πρίσμα αυτό, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 52 και 53 των προτάσεών του, η εκ μέρους κράτους μέλους άσκηση των αρμοδιοτήτων του όσον αφορά τον καθορισμό της ενεργειακής πολιτικής του μπορεί να έχει αντίκτυπο στο κόστος λειτουργίας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπλέον, το γεγονός και μόνον ότι ένα κράτος μέλος επιδιώκει να μειώσει, μέσω κανονιστικής ρύθμισης, τις τιμές διανομής ηλεκτρικής ενέργειας δεν είναι, αυτό καθεαυτό, ασυμβίβαστο με το άρθρο 57, παράγραφοι 4 και 5, της οδηγίας 2019/944.

41 Τούτου λεχθέντος, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά, υπό το πρίσμα του άρθρου 57, παράγραφοι 4 και 5, της οδηγίας 2019/944, εθνικά κανονιστικά μέτρα τα οποία περιλαμβάνουν λεπτομερείς διατάξεις με τις οποίες καθορίζονται ειδικώς τα στοιχεία που επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια της ρυθμιστικής αρχής, όπως το επίπεδο των τιμολογίων του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας ή οι συγκεκριμένες μεθοδολογίες υπολογισμού τους.

42 Συναφώς, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εξακριβώσει, προκειμένου να εκτιμήσει τη συμβατότητα εθνικού κανονιστικού μέτρου, όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, με την αρχή της ανεξαρτησίας των ρυθμιστικών αρχών, αν η τροποποίηση των μεθοδολογιών προσδιορισμού των τιμολογίων του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας από την εθνική ρυθμιστική αρχή αποτελεί συνέπεια νόμου που αφορά αποκλειστικά μια πτυχή η οποία δεν συνδέεται με κάποιο καθήκον της εν λόγω αρχής, κατά την έννοια του άρθρου 59 της οδηγίας 2019/944, όπως η ασφάλεια του εφοδιασμού.

43 Επιπλέον, πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι εκτιμήσεις που διατυπώθηκαν κατά τη διαδικασία θεσπίσεως νόμου από την κυβέρνηση κράτους μέλους, ιδίως δε οι εκτιμήσεις οι οποίες αφορούν τον ενδεχόμενο αντίκτυπο του νόμου αυτού στον προσδιορισμό των τιμολογίων του οικείου δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και περιλαμβάνονται στις προπαρασκευαστικές εργασίες του εν λόγω νόμου, στερούνται δεσμευτικού χαρακτήρα και δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρούνται, από τη ρυθμιστική αρχή, ως οδηγίες με τις οποίες η αρχή αυτή θα όφειλε να συμμορφωθεί κατά την άσκηση των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων της (πρβλ. απόφαση της 11ης Ιουνίου 2020, Prezident Slovenskej republiky, C-378/19, EU:C:2020:462, σκέψη 63).

44 Επιπροσθέτως, το γεγονός ότι ο εθνικός νομοθέτης τροποποίησε, πριν από τη λήξη της ρυθμιστικής περιόδου που ίσχυε κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ίδιου νόμου, τις θεσπισθείσες από την οικεία κυβέρνηση απαιτήσεις που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού και ότι, κατά συνέπεια, τα τιμολόγια αυτά τροποποιήθηκαν από τη ρυθμιστική αρχή δεν αναιρεί, αυτό καθεαυτό, την ανεξαρτησία της εκ μέρους της εν λόγω αρχής ασκήσεως των αρμοδιοτήτων της.

45 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο και υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να βελτιωθεί η ασφάλεια των δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως έναντι των ακραίων καιρικών συνθηκών που προκάλεσαν σημαντικές διαταραχές του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια στη Φινλανδία, ο εθνικός νομοθέτης θέσπισε τον νόμο περί αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, με τον οποίο έταξε στους διαχειριστές των εν λόγω δικτύων στόχους για τη βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού. Κατά τη Φινλανδική Κυβέρνηση, ο εν λόγω νόμος προέβλεψε, προς τούτο, μεταξύ άλλων, υποχρέωση των διαχειριστών του δικτύου να συμμορφωθούν, σταδιακά και μέχρι το τέλος του 2028, στις αντίστοιχες ζώνες ευθύνης τους, προς τις απαιτήσεις σχετικά με την κατασκευή και τη συντήρηση των εν λόγω δικτύων. Εντούτοις, οι τροποποιήσεις του ως άνω νόμου από τον νόμο 730/2021 θεσπίστηκαν, όπως επισημαίνει η Φινλανδική κυβέρνηση, προκειμένου να παραταθεί η περίοδος εφαρμογής των απαιτήσεων αυτών ώστε να περιοριστούν, σύμφωνα με τις προπαρασκευαστικές εργασίες του νόμου 730/2021, οι αυξήσεις των τιμών διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, συναφώς, ότι οι ως άνω τροποποιήσεις δεν αφορούσαν, αυτές καθεαυτές, τις μεθοδολογίες ελέγχου ως προς τα επίπεδα των εσόδων των διαχειριστών συστημάτων διανομής τις οποίες εφαρμόζει η Υπηρεσία Ενέργειας.

46 Στο πλαίσιο της επίμαχης στην κύρια δίκη νομοθετικής διαδικασίας και προκειμένου αυτή να είναι προβλέψιμη, η Υπηρεσία Ενέργειας υπέβαλε μια έκθεση-πλαίσιο, η οποία αφορούσε τις μεθοδολογίες ελέγχου του προσδιορισμού των τιμολογίων λειτουργίας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και ήταν ισοδύναμη με ανεξάρτητη πραγματογνωμοσύνη ως προς τις συνέπειες που θα είχαν ενδεχομένως επί των τιμολογίων αυτών οι εν λόγω τροποποιήσεις στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού. Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο και όπως υποστηρίζει η Υπηρεσία Ενέργειας, προκύπτει, υπό την επιφύλαξη της εκτιμήσεως του αιτούντος δικαστηρίου, ότι, με τις επίδικες αποφάσεις, η εν λόγω Υπηρεσία επιλήφθηκε αυτεπαγγέλτως του ζητήματος των μεθοδολογιών ελέγχου μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου 730/2021, σύμφωνα με το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, του νόμου περί εποπτείας, το οποίο παρέχει ρητώς στην Υπηρεσία Ενέργειας την εξουσία να εκτιμήσει την αναγκαιότητα και τη θεμελίωση των τροποποιήσεων των ως άνω μεθοδολογιών.

47 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 57, παράγραφος 4, και παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α′, της οδηγίας 2019/944, σε συνδυασμό με το άρθρο 59 της ίδιας οδηγίας, έχει την

έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία έχει μεν ως σκοπό, όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, μεταξύ άλλων, να ασκήσει επιρροή επί των τιμών διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς ωστόσο να περιέχει διατάξεις που να ρυθμίζουν ειδικώς τα τιμολόγια μεταφοράς ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ούτε τις μεθοδολογίες υπολογισμού τους, πλην όμως η έναρξη ισχύος της είχε ως αποτέλεσμα η εθνική ρυθμιστική αρχή να τροποποιήσει τις μεθοδολογίες ελέγχου των τιμολογίων λειτουργίας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας πριν λήξει η τρέχουσα κατά την ημερομηνία της εν λόγω έναρξης ισχύος ρυθμιστική περίοδος.

Επί των δικαστικών εξόδων

48 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 57, παράγραφος 4 και παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 59 της ίδιας οδηγίας,

έχει την έννοια ότι:

δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία έχει μεν ως σκοπό, όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, μεταξύ άλλων, να ασκήσει επιρροή επί των τιμών διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς ωστόσο να περιέχει διατάξεις που να ρυθμίζουν ειδικώς τα τιμολόγια μεταφοράς ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ούτε τις μεθοδολογίες υπολογισμού τους, πλην όμως η έναρξη ισχύος της είχε ως αποτέλεσμα η εθνική ρυθμιστική αρχή να τροποποιήσει τις μεθοδολογίες ελέγχου των τιμολογίων λειτουργίας του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας πριν λήξει η τρέχουσα κατά την ημερομηνία της εν λόγω έναρξης ισχύος ρυθμιστική περίοδος.

(υπογραφές)